

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 777/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om retten til hälsa och säkerhet för finländare som brottas med psykiska problem

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 777/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Juha Mäenpää /saf:

Hur tryggas retten til hälsa och säkerhet för finländare som i framtiden brottas med psykiska problem i en situation där polisen har ändrat sin tolkning gällande handräckning och

hur säkerställs vårdpersonalens rätt till integritet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt 1 kap. 1 § i polislagen (872/2011) är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. I polislagen finns bestämmelser om befogenheter att sköta dessa uppgifter. I en nödsituation kan man få hjälp av polisen.

Dessutom ger polisen andra myndigheter handräckning på begäran under de förutsättningar som anges i lagen. Den allmänna bestämmelsen är 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011), där det föreskrivs om handräckning av polisen. Den reglerar de allmänna förutsättningarna för att polisen ska ge handräckning. Dessutom innehåller 9 a och 31 § i mentalvårdslagen (1116/1990) bestämmelser om handräckning av polisen, så kallad specialreglering. I vissa situationer har polisen också skyldighet att ingripa enligt 30 § i mentalvårdslagen.

Enligt 1 § i polisförvaltningslagen (110/1992) är Polisstyrelsen polisens högsta ledning och kan ge styrbrev till polisenheterna. Polisstyrelsen har den 10 januari 2022 gett ett preciserat styrbrev ”Mielenterveyslaissa säädety virka-avun antaminen ja virka-apusäännöksen sisällöllinen toimivalta” (Givande av handräckning enligt mentalvårdslagen och befogenhet enligt bestämmelsen om handräckning) (POL-2020-42250). Där konstateras att syftet med brevet bland annat är att förtydliga tolkningen av den handräckning som föreskrivs i 31 § i mentalvårdslagen och förenhetliga polisinsatsernas verksamhet när handräckning ges i mentalvårdsärenden.

Den centrala grunden för rättsstaten är att utövningen av offentlig makt grundar sig på lag och skyldigheten att noggrant iaktta lagen i offentlig verksamhet, så som föreskrivs i 2 § i grundlagen

(731/1999). Polisen har en lagstadgad skyldighet att ge handräckning om förutsättningarna för detta uppfylls. Den som tillämpar lagen, det vill säga i sista hand den som ger handräckning, ansvarar under tjänsteansvar för att dennes ämbetsåtgärder är lagenliga, med andra ord för att befogenheterna har utövats på de grunder som föreskrivs i lagen.

Nuläget har utretts vid social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med centrala aktörer. Om den nuvarande regleringen anses vara otillräcklig är social- och hälsovårdsministeriet det ministerium som är behörigt att ändra mentalvårdslagen.

Med tanke på den inre säkerheten är det vid utvecklingen av de nya välfärdsområdena nödvändigt att fördomsfritt granska gammal praxis vid produktionen av tjänster och förbättra både mentalvårdspatienternas och personalens säkerhet. Samtidigt bör man i verksamhetsarrangemangen också beakta konsekvenserna för andra myndigheters verksamhetsförutsättningar och samarbetet mellan myndigheterna, till exempel i fråga om personer med psykiska problem som betar sig hotfullt.

Helsingfors 22.2.2022

Inrikesminister Krista Mikkonen